

Internetconsultatie Plantgezondheidswet: Inbreng schaderegeling categorie onbekende Q-waardige organismen GPH

Namens Greenport Holland

GroentenFruit Huis, G.H. Mulder
LTO Glaskracht, S.J. van de Tak

2 april 2018

Internationaal

De Nederlandse productie is sterk internationaal georiënteerd. Van de volgende productgroepen worden ...geëxporteerd naar de ons omringende landen en naar derde landen. Om deze internationale positie te behouden zijn fyto-sanitaire garanties cruciaal. Dit gaat om schadelijke organismen die in Nederland voorkomen en onderdeel zijn van afspraken die export (derde landen) of in het verkeer brengen (EU) mogelijk maken. Een andere categorie zijn de Q-organismen die hier niet voorkomen en waarvan risico's op insleep en vestiging bekend zijn, zowel op EU niveau als op het niveau van productiebedrijven. Hier voorziet de voorliggende wetgeving op een goede manier in.

Niet bekende maar Q-waardige schadelijke organismen

Een onderbelichte categorie wordt gevormd door de niet bekende maar Q-waardige schadelijke organismen. Voor deze categorie kunnen alleen in algemene zin maatregelen worden genomen waarbij, om effectief te zijn, de samenwerking tussen overheid en bedrijfsleven naadloos moet zijn. Bedrijven kunnen door preventiemaatregelen en vroege waarneming en melding van afwijkende ziektebeelden in het gewas voorkomen dat eventueel nieuwe schadelijk organisme zich ongebreideld verspreid. De overheid dient daar in haar deskundigheid een goede motoring uit te voeren en waar nodig snel en adequaat in te grijpen om het schadelijk organisme uit te roeien. Effectief ingrijpen om het schadelijk organisme uit te roeien hangt sterk af van (vroeg)tijdige melding door het getroffen bedrijf.

De fyto-sanitaire status van Nederland, in de zin van de teelt vrij houden van nieuwe schadelijke organismen, is van groot belang zowel voor de verduurzaming als de economie. Een nieuw schadelijk organisme kan de (internationale) afzet blokkeren alsook de ontwikkeling naar minder afhankelijkheid van gewasbeschermingsmiddelen frustreren. Geïntegreerde bestrijdingsaanpak (IPM) werkt niet in geval van nieuwe schadelijke organismen en zou zelfs voor vele jaren niet inzetbaar kunnen zijn, afhankelijk van de kennis over en ervaring met het nieuwe organisme.

Enkele recente voorbeelden van onbekende maar Q-waardige organismen:

- De onderschepping van *Afrikaanse Fruit Mot* in een paprikaproductie leidde tot een verbod van export naar de VS;
- De vestiging van *Tuta absoluta (mineervlieg)* heeft de export van tomaten naar de VS gedecimeerd;
- De adequate uitroeiing van *Paprikasnuitkever* op 7 teeltbedrijven heeft voorkomen dat de afzet binnen de EU en daarbuiten van paprika's werd verboden.

De economische schade in deze gevallen bedroeg vele tientallen tot honderden miljoenen.

Schadecompensatie (risico-afdekking) met zekerheid vooraf

De op basis van de Intentieverklaring afspraken fytosanitaire preventie (Staatscourant Nr. 11543, 17 april 2014) uitgevoerd onderzoek is gebleken dat het mogelijk is om een preventie aanpak voor het bedrijfsleven op te zetten. Ook zijn er mogelijkheden onderzocht voor een vroege melding van afwijkingen die worden waargenomen. Vrijwillige medewerking aan een dergelijke aanpak wordt geblokkeerd door het ontbreken van een schaderegeling voor deze categorie schadelijke organismen die vooraf zekerheid biedt aan het getroffen bedrijf. Het verstrekken van deze zekerheid zou echter onder de voorwaarde moeten dat het bedrijf de sectoraal vastgelegde preventiemaatregelen opvolgt en dat er sprake was van een melding bij eerste gelegenheid van een afwijkend schadebeeld in het gewas of product.

Voorstel

Het georganiseerde bedrijfsleven ziet een verantwoordelijkheid in deze om aan een tegemoetkoming in schade een eventuele uitroeiing mee te betalen. Immers een zekerheid in schadecompensatie vooraf bevordert de medewerking van de individuele onderneming. Een gedeelde verantwoordelijkheid tussen overheid en bedrijfsleven heeft zich in het verleden bewezen als sterke basis in een dergelijke crisissituatie. De schade blijft beperkt en de kansen op een geslaagde uitroeiing neemt sterk toe. Een dergelijke regeling zou per sector moeten worden uitgevoerd. Verder zou er overeenstemming moeten zijn over de gevolgde aanpak. In de nieuwe Plantgezondheidswet zijn er geen mogelijkheden voor een opleggen van een bijdrage voor alle ondernemingen die actief zijn in een sector. Het vragen van een bijdrage door het georganiseerde bedrijfsleven laat ruimte voor freeriders die de solidariteit onder uit halen.

Voor het behoud van een goede plantgezondheid in Nederland is het georganiseerde bedrijfsleven van mening dat een genoemde schaderegeling in de nieuwe wet moet worden opgenomen. Naast deze oproep zullen we op korte termijn een voorstel doen voor een regeling.